

Ders 3 Таанышуу, Тааныштыруу.

(Hitap, Tanıtma, Tanışma)

Сөз тааным 2

Кыргызча жактама жана таандык ат атоочтор

(Kırgızcanın şahıs ve iyelik zamirleri)

Şahıs zamirleri

1. мен ‘ben’	биз ‘biz’
2. сен ‘sen’	силер ‘siz’
сиз ‘siz’ (tekil nezaket)	сиздер ‘siz’, ‘sizler’ (çoğul nezaket)
3. ал ‘o’	алар ‘onlar’

İyelik zamirleri

1. менин ‘benim’	биздин ‘bizim’
2. сенин ‘senin’	силердин ‘sizin’
сиздин ‘sizin’	сиздердин ‘sizin’, ‘sizlerin’
3. анын ‘onun’	алардын ‘onların’

Көнүгүүлөр

1. Latin harfleri ile yazılmış olan bu kelimeleri Kırgız harfleri ile yazınız. Sözlüğünüzden anlamlarını bulunuz ve doğru telaffuz etmeyi öğreniniz.

mamleket, col, saman, cibek, nan, uyku, tereze, şamal, eşik, uzun, kız, kol, otuz, kömür, bir, ceek, ayak, koon, altı, cip, garaj, suu, dubal.

2. Aşağıdaki Kırgızca kelimelerin **Türkçe anlamlarını yazarak ses değişikliklerini anlatınız.**

тааныш	туура	күч
китеп	жылдыз	аба
калем	эшек	жер
мурун	тырмак	алма

3. Aşağıdaki metni sözlük kullanmadan Türkçeye çevirmeye çalışınız.

Менин атым Асан. Мен жыйырма жаштамын. Менин көздөрүм кара. Чачтарым сары. Бул менин досум. Анын аты Тимур. Анын бою узун. Сенин чачтарың кара, көздөрүң көк. Тигил кыздын аты Жибек. Жибек он жети жашта. Анын бою кыска. Бул мектеп. Ал биздин мектеп. Бул алма. Алма кызыл.

Окума тексти

Жаркын таенем

Жаркын таенем карып калды. Анын жашы азыр жетимиш жетиде. Чынында ал менин өз таенем эмес. Менин апамдын жеңеси болот. Биз тайжеңе дешибиз керек эле, бирок биздин таенебиз мурун эле өлүп калганы үчүн биз аны таене катары көрөбүз. Ал да бизди өз неберелеринен бетер жакшы көрөт. Биз барганда таттуу тамактарды жасайт, түркүн-түркүн жомокторду, өз башынан өткөргөндөрдү айтып берет. Быйыл жайында ал айтып берген бир окуя эсимден чыкпай калды.

Жаркын таенем бир үйдүн жалгыз кызы экен. Шыңга бойлуу, сулуу кыз болуп чоңойгон таенеме ар кимдин көзү түшүптүр. Жуучулар көп келе баштаптыр. Аймактын эң бай кишиси Жаныбек да аны келин кылып алгысы келип, жуучу жөнөтүптүр. Бирок Жаркын таенем айылдын келишимдүү, жүрөктүү жигиттеринен болгон Жанузак такем менен сүйлөшүп жүрчү экен. Жаныбектин каарынан корккон кыздын ата-энеси “жок” деп айта алышпаптыр. Ошондо таенем менен такем тымызын качып кетип үйлөнүп алышыптыр.

Sözlü ve Yazılı Anlatım Kaynakları

- Abduldayev E. (1998). *Azırkı kırgız tili*. Bişkek: İlim.
- Akdemir R. (2000). *Baldar angemeleri*. (Türkçeden Kırgızcaya çev. Cumakunova, G., Rahat Razak). Ankara: Diyanet İşl. Başk. Yay. 1- 112s.
- Asanaliev Ü. (1964). *Lobnor tilinin grammatikalık kıskaça oçerki*, Frunze, *Azırkı kırgız adabiy tili*. (2009). Bişkek: KMUIA. -928 b.
- Bartold V.V.(1963). *Kırgızı. Soçineniya*. T.2, Çast I., s.509-510. Moskva.
- Baskakov N.A. (1960). *Tyurkskiye yazıki*. Moskva.
- Batmanov İ.A. (1947). *Kratkoye vvedeniye v izuçeniye kırgızskogo yazıka*. Frunze.
- Batmanov İ.A. (1963). *Sovremenniy kırgızskiy yazık*. Frunze.
- Cumakunova G. (2002). “Kırgız Türkçesi”. *Türkler Ansiklopedisi*. Ankara: Yeni Türkiye Yay. Cilt 19, s.596-606.
- Cumakunova, G. (2005). *Türkçe-Kırgızca Sözlük*. Bişkek: Manas Üniversitesi Yayınları.- 1000s.
- Karasayev H.K. (1983), Orfografiyalık sözdük. Frunze: KSE
- Kırgız adabiy tilinin grammatikası*. (1980). Frunze: İlim.
- Köseoğlu E. (2001). *Tonton Ene*. (Türkçeden Kırgızcaya çev. Cumakunova, G.) Ankara: Diyanet İşl. Başk. Yay. 1-88.
- Köseoğlu E. (2003). *Veli Aba*. (Türkçeden Kırgızcaya çev. Cumakunova, G.) Ankara: Diyanet İşl. Başk. Yay. 1-136.
- Malov S.E. (1952). *Yeniseyskaya pismennost tyurkov: Teksti i perevodi*. M.-L.
- Oruzbayeva B.O., (1997). “Kırgızskiy yazık”. *Yazıki Mira: Tyurkskiye yazıki*. Bişkek, s.286-289.
- Tinistanov K. (1998). *Kırgız tili*. C.I-II, İstanbul.
- Tenişev E.R. (1997). *Drevniy kırgızskiy yazık*. Bişkek.
- Yazım Kılavuzu. (2012). Ankara: TDK Yay.
- Yunusaliyev B.M. (1971). *Kırgız diyalektologiyası*, Frunze.
- Yunusaliyev B.M. (1955). “Problema formirovaniya obşçenarodnogo kırgızskogo yazıka”. *Voprosı yazıkoznaniya*, №2, s.30-41.

